

ACC. N:R M. 12470: /

Kyrkryddar.

Ända fram på 1930-talet har man sett någon gamling hava en kvist av någon vålluktande Trädgårdsväxt med sig till Kyrkan. I gamla Liden har det varit ännu mera vanligt med en "Kryddakrans" på kyrkfärden. De Trädgårdsväxter man använt här till voro följande: Lavendel (*Lavandula spica*), "Åbrädd" (*Åbrödd, Artemisia abrotanum*), "Läktelea" (*Salvia, Balsamita vulgaris*), Isop (*Thysanopus officinalis*) och "Gubbaskägg" (*Pentstemon, Tanacetum vulgare crispum*) och möjligen även några andra.

Rinnfolkten hade vanligen kryddakrans på psalmboken samt en vit nådduk. Hånnen hade en kvist inlagd i psalmboken, troligen vid söndagens evangelie-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Inf. 88
/.

lukt, man man kunde också bära den
i handen och lukta på den då och då.
Dessa växter med stark lukt har man
troligen haft med sig till kyrkan
för att lukta på ibland under prästens
predikan, vilken i äldre tid kunde
räcka så långt. Då kunde det
nog hända att man ibland kände sig
sömnig och ville "durs te", men då drog
man den starkt luktande kransen några
gångar under näsan och vaknade till.
Det var ju mycket försägligt och synd-
igt att somna i kyrkan.

Dessa kryddväxter har man också haft
nedlagda i klädskåp bland kyrkkläder-
na för att dessa skulle få bättre lukt.
I gamla tiden sågs man ha burit gran-
na "örtakransar" (blomsterkranser) med sig

Lill kyrkan. Härskilt ungdomen har varit prydd med blomsterkraster vid "gångedagarna", d. v. s. dagar då man vandrade till grämmande kyrkor. Pingstdagen var Häckelsångs gängedag, då kommo ungdom från andra socknar till Häckelsångs kyrka.

Då brukade vanligen de röda pionerna stå i blom, och man bar då sådana blommor med sig till kyrkan.

Ungdomen kunde på hemvägen samlas vid något "pusteställe", t. ex. vid en vägskäl, där några skulle skiljas, och där roade man sig och lytte öfverkraster.

Konfirmanderna äro ännu prydd med en liten blomsterkrast på sin högdagsdag i kyrkan.

Att man har haft blommor med sig

Lill gravarna, dit har kommit i senare
tid, på 1900-talet. För hade man endast
panserade väder på gravarna, och vinder-
gröna (Vinca minor) var den vanligaste.

Kyddosan eller Luktosan, som man skulle
ha med i kyrkan, var en vanlig gåtman-
gåva vid 1800-talets mitt. När fästefolket
var inne i staden och köpte "gauva", då
skulle fästmannen begära sin gåtmi
med en luktdosa av silver. Den såkna-
des alltså Lill brudsilvert. Men de fattigare
hade förstås inte råd till sådant.

Efter år 1820 har nog ej sådana "läk-
dosa" använts för sitt ändamål i kyrkan.

Men även någon gång senare har de
kommit till användning, man har då
haft i dem små "sockerpyllä" som man har
bjudat på i kyrkan. Luktosan har

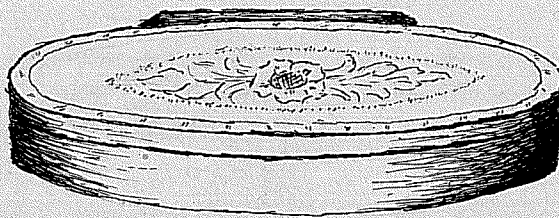
endast varit för kvinnfolk.
Männen brukade ha "läklesnus" med sig
till kyrkan och bjuda i kyrkbänken.
På sådant snus hade man hållt
pepparmyntdroppar. Snusdosan fick gå
från den ene till den andre i bänken.
En sorts långa och runda glasflaskor
kallar man kyrkflaskor, men dessa
har man visst haft brännvin uti.
De har således varit "Lommaflaskor."
Tid kyrktäqning skulle kyrkegångs-
kvinnor bjuda de andra kvinnorna i
sin kyrkstol på sockerpistrar. Denna
sed har varit kvar till fram mot slutet
av 1800-talet.

Gamla sedervänor har försvunnit undan
för undan med yngre tider och sålign
utan någon egentlig orsak.

ACC. N:R M. 12470:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Luktösa
av silver

Mästaremarke E.F.

Årtalssämpel 14.

6.

ACC. N:R M. 12470:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

Kyrkflaska

Längd 23 cm.